

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta ta' l-24 ta' Gunju, 2011

Citazzjoni Numru. 368/2006

Rita Vella

-vs-

Michael Vella

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ipprezentat fis-7 ta' Novembru 2006 li permezz tiegħu l-attriċi Rita Vella ppremettiet:

1. Illi l-partijiet iżżewġu fit-22 ta' April 1984 u minn dan iż-żwieġ kellhom żewġ itfal, u ċjoe' George li huwa illum maġġorenni u Lindsay li għandha tnax-il (12) sena;
2. Illi minhabba sevizzi, eċċessi, adulterju, theddid u nġurji gravi da parti tal-intimat versu r-rikorrenti

u minhabba inkompatibbiltà ta' karattru l-ħajja matrimonjali m'għadhiex aktar possibbli;

3. Illi qabel ma ġiet preżentata din il-kawża, din l-Onorabbli Qorti kienet fuq talba tar-rikorrenti ordnat lil intimat permezz ta' digriet numru 1454/06 (*vide* kopja hawn annessa u mmarkata bħala Dok RV 1) iħallas *pendent elite* lir-rikorrenti l-ammont ta' mitt lira Maltin (Lm100) fix-xahar rappreżentanti manteniment għaliha u disgħin lira Maltin (Lm90) fix-xahar rappreżentanti manteniment għall-minuri;

4. Illi l-intimat huwa *self-employed* u jiġġestixxi *butcher* u għalhekk hemm lok illi huwa jħallas manteniment xieraq lir-rikorrenti li ma taħdimx (kienet tgħin lil żewġha fl-operat tal-ħanut) sija għaliha u sija għal bintha minuri;

5. Illi jkun fl-aħjar interess tal-minuri Lindsay illi l-kura u kustodja tagħha tiġi fdata f'idejn l-omm ir-rikorrenti;

6. Illi r-rikorrenti tixtieq ukoll illi l-komunjoni tal-akkwisti tiġi xolta u likwidata u l-beni parafernali u dotali tagħha jiġu lilha restitwiti;

7. Illi fil-likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti jrid jittieħed in konsiderazzjoni li r-rikorrenti u bintha minuri m'għandhomx fond residenzjali alternattiv għal fond illum matrimonjali tal-partijiet;

8. Illi r-rikorrenti qed tistitwixxi din l-istanza bis-saħħa ta' l-awtorizzazzjoni ottenuta minn din l-Onorabbli Qorti permezz ta' Digriet Nru: 1632/06 (*vide* kopja hawn annessa u mmarkata bħala Dok RV 2);

Jgħid għalhekk l-intimat il-għaliex m'għandhiex dina l-Onorabbli Qorti prevja okkorrendo kull dikjarazzjoni meħtieġa u opportuna, u għar-raġunijiet fuq imsemmija:

1. Tiddikjara u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti konjugi Vella u dana

Kopja Informali ta' Sentenza

minhabba tortijiet unikament u esklussivament imputabli lill-intimat kif fuq spjegat;

2. Tafda f'idejn ir-rikorrenti l-kura u kustodja legali ta' binthom minuri Lindsay Vella;

3. Tikkundanna li lill-intimat iħallas lir-rikorrenti manteniment xieraq skond il-liġi għaliha u għal binthom minuri bil-modalita' ta' jum, ħin u lok li jiġu wkoll fissata u liema manteniment għandu jiżdied kull sena skond l-indiċi ta' l-għoli tal-ħajja;

4. Tiddikjara li l-intimat ddekada mid-drittijiet tiegħu kontemplata fl-Artikolu 48 (1) (a), (b) u (d) tal-Kodiċi Ċivili;

5. Tiddikjara xolta l-komunjoni tal-akkwisti eżistenti bejn il-partijiet u tillikwidaha u taqsamha f'żewġ porzjonijiet li jiġu assenjati lil kull wieħed u waħda mill-kontendenti bl-applikazzjoni tal-artikoli 48 (1) (c) u 51 tal-Kodiċi Ċivili u b'konsiderazzjoni tal-fatt li r-rikorrenti u bintha m'għandhomx fond residenzjali alternattiv għall-fond illum matrimonjali tal-partijiet;

6. Tikkundanna lill-intimat sabiex jirrestitwixxi lir-rikorrenti l-beni parafernali u dotali tagħha u fin-nuqqas jiġi kkundannat iħallasha l-valur stabbilit tal-istess oġġetti binomina okkorrendo ta' periti, filwaqt li tinnomina nutar sabiex jirċevi l-att relattiv li fih jinkorpora l-effetti kollha tas-sentenza u kuraturi sabiex jirrapreżentaw lill-eventwali kontumaċja tal-intimat fuq l-istess att;

Bl-ispejjeż kontra l-intimat li huwa minn issa ngunt għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-attriċi u l-lista tax-xhieda.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut Michael Vella ppreżentata fil-31 ta' Jannar 2008, li permezz tagħha eċċepixxa bir-rispett:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi filwaqt li huwa minnu li hemm lok li tiġi pronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-partijiet kontendenti, mhux minnu li huwa l-esponent li jaħti għas-separazzjoni kif qed jiġi allegat mir-rikorrenti martu. Kienet l-imġieba tal-istess martu li wasslet biex iż-żwieġ tfarrak irrimedjabbilment.

2. Illi għar-rigward tat-tieni talba attriċi, l-esponent jgħid li martu m'għandhiex tkompli tipprekludi lil bintu Lindsay milli tibni relazzjoni ma' missierha kif jixraq.

3. Illi għar-rigward tat-tielet talba attriċi, jingħad li mart l-esponent mhux biss hija obbligata skond il-liġi li tikkontribwixxi bix-xogħol tagħha iżda li wkoll bħala fatt qegħda taħdem.

4. Illi m'hemmx lok għad-dekadenza mitluba skond ir-raba' talba attriċi.

5. Illi għar-rigward tal-ħames talba attriċi, hemm qbil li l-komunjoni tal-akkwisti tiġi xjolta u likwidata b'dan illi kull parti tircievi s-sehem li jistħoqqilha.

6. Illi għar-rigward tas-sitt talba attriċi, kull parti hija ntitolata li tircievi lura dak li jirriżulta li ġie versat jew kontribwit minnha fiż-żwieġ parafernament.

Rat id-dikjarazzjoni maħlufa tal-konvenut u l-lista tax-xhieda.

Rat l-affidavits preżentati mill-partijiet fosthom dawk tagħhom stess;

Rat id-digriet tagħha tal-28 ta' Marzu 2008 li permezz tiegħu innominat lill-Avukat Dottoressa Barbara O'Brien bħala Assistent Ġudizzjarju;

Rt il-verbali tas-seduti miżmuma quddiem l-imsemmija Assistent Ġudizzjarju;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat il-verbali tas-seduti li saru quddiem l-Assistent Gudizzarju l-Avukat Dottoressa Nadya Vella illi giet nominata in sostituzzjoni ta' Dr O'Brien;

Semgħet ix-xhieda;

Rat ir-rapport tal-Perit komputista William Spiteri Bailey nominat biex jirrelata dwar il-konsistenza ta' parti mill-assi tal-partijiet, u senjatament l-avvjament tal-ħanut tal-laħam ġestit mill-konvenut;

Rat id-diversi digrieti oħra tagħha;

Rat il-verbal tal-11 ta' Marzu 2011 li permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi kif ġia' ngħad l-attriċi qed titlob is-separazzjoni minn ma' żewġha l-konvenut għas-soliti raġunijiet. Il-partijiet jaqblu li għandhom jisseparaw iżda jwaħħlu f'xulxin għal dan. Il-kawża naturalment kienet kontestata ħafna u l-Qorti setgħet tara li l-partijiet irrispondew lil xulxin diversi drabi dwar l-allegazzjonijiet li għamlu fil-konfront ta' xulxin. Hawnhekk għandu jingħad li t-tifel li kellhom il-partijiet miż-żwieġ huwa maġġorenni u allura l-Qorti m'għandhiex deċiżjonijiet x'tieġu fir-rigward. Mill-banda l-oħra t-tifla issa għandha sbatax il-sena u għalhekk anke jekk għadha minuri ma hemmx lok li wieħed jintilef fir-rigward tal-kura u kustodja u aċċess fir-rigward tagħha.

TORT

Illi kif ġia' ngħad il-partijiet iwaħħlu f'xulxin għat-tifrik taż-żwieġ; l-attriċi fl-affidavit tagħha tgħid li l-konvenut uża vjolenza fuqha diversi drabi, u din il-vjolenza kienet kemm fiżika (kif ikkonferma George, it-tifel tal-partijiet li qal li ommu ma setgħetx tissaporti iżjed is-swat speċjalment fir-rigward tiegħu stess. Id-depożizzjoni tal-imsemmi George Vella tidher veritjiera u għalkemm il-partijiet it-tnejn spiċċaw jgħixu f'*sistema costante di vessazione e di disprezzo, di oltraggio e di umiliazioni che rendono almeno inopportabile l'abitazione e la vita comune*'. (“**Caterina**

Agius vs Benedict Agius” – Prim’ Awla 13 ta’ Ġunju 1967), huwa l-konvenut li bl-atteġġjament tiegħu kien l-iktar responsabbli fir-rigward. Ta’ min iżid li skond ħabib tal-familja David Burke (fol 443), iż-żewġ partijiet huma ‘nervużi’ u jirrispondu spiss lil xulxin u allura dan seta’ kien ta’ kontribut għall-problemi bejniethom.

MANTENIMENT

Għandu jingħad illi l-Qorti kienet tat digriet fejn akkordat manteniment ta’ mitt lira (Lm100) għall-attriċi u disgħin lira (Lm90) għall-minuri. Minn dak iż-żmien l-attriċi ħadmet saltwarjament iżda issa jidher li ma hijiex impjegata filwaqt li l-minuri li issa għandha sbatax il-sena għadha qed tistudja. Il-qliegħ tal-konvenut ma jidherx li kellu tibdil sostanzjali minn dak iż-żmien. Għalhekk il-Qort se takkorda manteniment ta’ mitejn u ħamsin Ewro (€250) għall-attriċi, u mija u ħamsin Ewro (€150) għall-minuri fix-xahar.

PROPRJETA’ (beni immobbli);

Illi lejn l-añħar tal-kawża ġie pprezentat rapport tal-AIC Mario Cassar, inkarigat miż-żewġ partijiet, a fol 428 tal-proċess li ma ġiex naturalment kontestat, salv dak li se jingħad aktar il-quddiem. Dan ir-rapport jikkonsisti fi stimi tal-proprjetajiet li għandhom in komuni l-partijiet, u ċjoe’ formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti.

Illi l-partijiet kienu jgħix fid-dar matrimonjali tagħhom bl-isem ‘Croydon’, Government Housing Estate, Birżebbugia, (issa 55, Triq il-Port Ħieles, Birżebbugia), liema fond ġie stmat mitejn u sebghin elf Ewro (€270,000); skond il-perit imsemmi l-proprjeta’ hija komodament diviżibbli f’żewġ *maisonettes*, iżda jekk isir dan il-prezz globali tagħha jonqos sew. F’dan ir-rigward is-sentenza fil-Vol. XXXIII-I-329 mogħtija mill-Qorti tal-Appell qalet illi: *“jkun hemm diskapitu fil-fond anke meta bid-diviżjoni materjali jiġi deprezzat il-valur ekonomiku tiegħu.”*

Illi l-konvenut jiġġestixxi ħanut tal-laħam (Butcher Shop) ukoll bl-isem ta’ ‘Croydon’, f’St. Edward Street Birżebbugia li l-perit stmah mija u sebghin elf Ewro (€170,000). F’dan ir-rigward l-espert komputista għamel

tlett stimi; il-valur tal-avvjament huwa tmintax-il elf, tmien mija u sitt Ewro (€18,806); dak tal-avvjament u l-istokk tlieta u għoxrin elf u erba' mija u sitt Ewro (€23,406), filwaqt li l-valur tal-avvjament, stokk u l-fond huwa disgħa u sittin elf, erba' mija u sitt Ewro (€69,406). Illi dan għaliex il-fond gie stmat sitta u erbgħin elf Ewro (€46,000) minn perit *ex parte* (AIC Joseph Zerafa Boffa). Billi eventwalent il-partijiet konguntivament inkarigaw lill-perit Cassar, il-Qorti se tadotta l-istima tiegħu u għalhekk il-valur tal-ħanut bl-avvjament u stokk jiġi jiswa mija u tlieta u disgħin elf, erba' mija u sitt Ewro (€193,406).

Illi l-partijiet għandhom ukoll għalqa fl-art denominata Tar-Ranzija limiti ta' Birżebbuġia, barra miż-żona tal-iżvilupp li hija stmata sebgħin elf Ewro (€70,000).

Illi l-Qorti jidhrilha li jkun aħjar għal kulħadd li l-konvenut iżomm il-ħanut b'kollox biex ikun jista' jibqa għaddej bin-negożju tiegħu. Huwa ċar li jekk jiġi assenjat ukoll l-għalqa il-valur ta' dawk il-propjetajiet jiġu viċin il-valur tad-dar konjugali, u filwaqt li tapprezza li se jkun diffiċli għall-partijiet biex jibdeu ħajjithom mill-ġdid tkun kif tkun il-qasma, jidhrilha li dan ikun aħjar milli tordna l-bejgħ in subbasta tad-dar għaliex b'hekk l-attriċi tkun tista' tbiegħ id-dar fis-suq liberu (jekk jidhrilha li jkun aħjar għaliha), u allura jkollha ċans aħjar biex iġġib prezz tajjeb milli kieku l-fond jinbiegħ taħt l-Awtorita' tal-Qorti. Il-Qorti tifhem li dan jista' jsarraf fi problema għall-konvenut iżda billi se jiġi assenjat il-ħanut u l-għalqa l-Qorti jidhrilha li jista' jibqa' jaħdem fil-ħanut u jkollu kapital li għalkemm żgħir (ir-rikavat li jista' jkollu mill-bejgħ tal-għalqa), bih ikun jista' jakkwista post fejn joqgħod. Fuq kollox anke jekk il-fond jiġi mibjugħ taħt l-Awtorita' tal-Qorti, il-konvenut kien ikollu jsib fejn joqgħod bil-possibbiltà, li anke hu jkollu inqas flus f'idejh biex jerġa' jibda ħajtu.

(Beni mobbli):

Vetturi – l-attriċi għandha fil-pussess tagħha Toyota Yaris li se tiġi assenjata lilha, u l-konvenut Toyota Hilux li se jiġi assenjat lilu in mankanza ta' stimi.

Illi l-partijiet għandhom xi kontijiet bankarji li billi huma ta' entita' modesta li se jiġi mqassma b'mod li l-konvenut jieħu għalih il-kontijiet kollha *eccetto* wieħed li għandu jinqasam u dan biex jagħmel tajjeb parzjalment għall-fatt li l-immobbli assenjat lill-attriċi jiswa sitt elef, ħames mija u erbgħa u disgħin Ewro (€6,594) aktar minn dawk assenjati lill-konvenut. L-attriċi jibqagħlha allura tagħtih is-somma ta' sitt mija u ħamsa u ħamsin Euro u sitta u għoxrin centenzmu (€655.26c).

Illi rigward mobbli l-unika riferenza li hemm fil-kawża hija a fol 114 fejn hemm lista ta' oġġetti li l-attriċi xehdet li huma parafernali tagħha u li qegħdin id-dar konjugali. Billi l-konvenut dan ma kkontestax allura l-oġġetti għandhom jiġu ritornati lill-attriċi. Il-Qorti biex tevita vertenzi oħra li se tordna li jekk hemm xi oġġetti oħra mobbli fid-dar dawn għandhom jinqasmu b'mod li kull parti jkollha l-istess valur.

DEĊIŻJONI

Il-Qorti għalhekk qed tiddeċiedi din il-kawża billi fir-rigward tat-talba attriċi:

- 1. Tippronunzja s-separazzjoni bejn il-kontendenti iżda b'tort prinċipalment tal-konvenut u tawtorizzahom jgħixu separatament;**
- 2. Tilqa t-tieni talba u taffida l-kura u kustodja tal-minuri Lindsay lill-attriċi;**
- 3. Tordna lill-konvenut iħallas lill-attriċi manteniment ta' mitejn u ħamsin Ewro (€250) fix-xahar għall-attriċi stess, u mija u ħamsin Ewro (€150) għall-minuri kull xahar;**
- 4. Tilqa' r-raba' talba;**
- 5. Fir-rigward tal-ħames talba, tordna x-xoljiment u likwidazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti billi tassenja lill-attriċi l-fond 55, 'Croydon', Triq il-Port Ħieles, Birżebbuġia, u l-fond 'Croydon', Triq San**

Edwardu, Birżebbuġia bl-avvjament b'kollox u l-art fl-arja denominat Ta' Ranzija limiti ta' Birżebbuġia lill-konvenut. Tassenja wkoll lill-konvenut il-kontijiet b'bankarji numru 13501259020 u 17303103011 it-tnejn mal-Bank of Valletta, f'ismu stess, u numru 40012846555 u 40015503918 (it-tnejn H.S.B.C. Bank) f'isem l-attriċi; il-kontijiet l-oħra kompriż in-numru 40012040830 (H.S.B.C. f' isem l-attriċi) kif ukoll kull kont ieħor lokali u esteru għandu jinqasam ugwalment bejn il-partijiet; l-attriċi għandha tħallas in ekwiparazzjoni s-somma ta' sitt mija u ħamsa u ħamsin Ewro (€655.26); tassenja lill-konvenut il-vettura Toyota Hilux u lill-attriċi l-vettura Toyota Yaris; tordna li *occorrendo* l-beni mobbli fid-dar konjugali jiġu stmati minn Joseph Ciliberti nominat appożitament u jinqasmu bis-sortegġ billi kull parti tieħu nofs il-valur u jekk ikun hemm lok titħallas ekwiparazzjoni;

6. Taħtar lin-Nutar Dottor Silvana Borg Caruana biex tippubblika l-att relattiv u l-Avukat Dottor Sandro Lia bħala kuratur tal-eventwali kontumaċji; il-kuntratt għandu jiġi publikat f'data li tiġi ffissata mill-Qorti fuq talba tal-istess Nutar jew xi ħadd mill-partijiet u l-ispejjeż tal-kuntratt għandhom jithallsu mill-partijiet f'ishma ndaqs. Tilqa' wkoll is-sitt talba fis-sens li tordna li jiġu ritornati lill-attriċi l-oġġetti ndikati a fol 114 tal-proċess.

L-ispejjeż tal-kawża jithallsu terz ($\frac{1}{3}$) mill-attriċi u żewġ terzi ($\frac{2}{3}$) mill-konvenut.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----